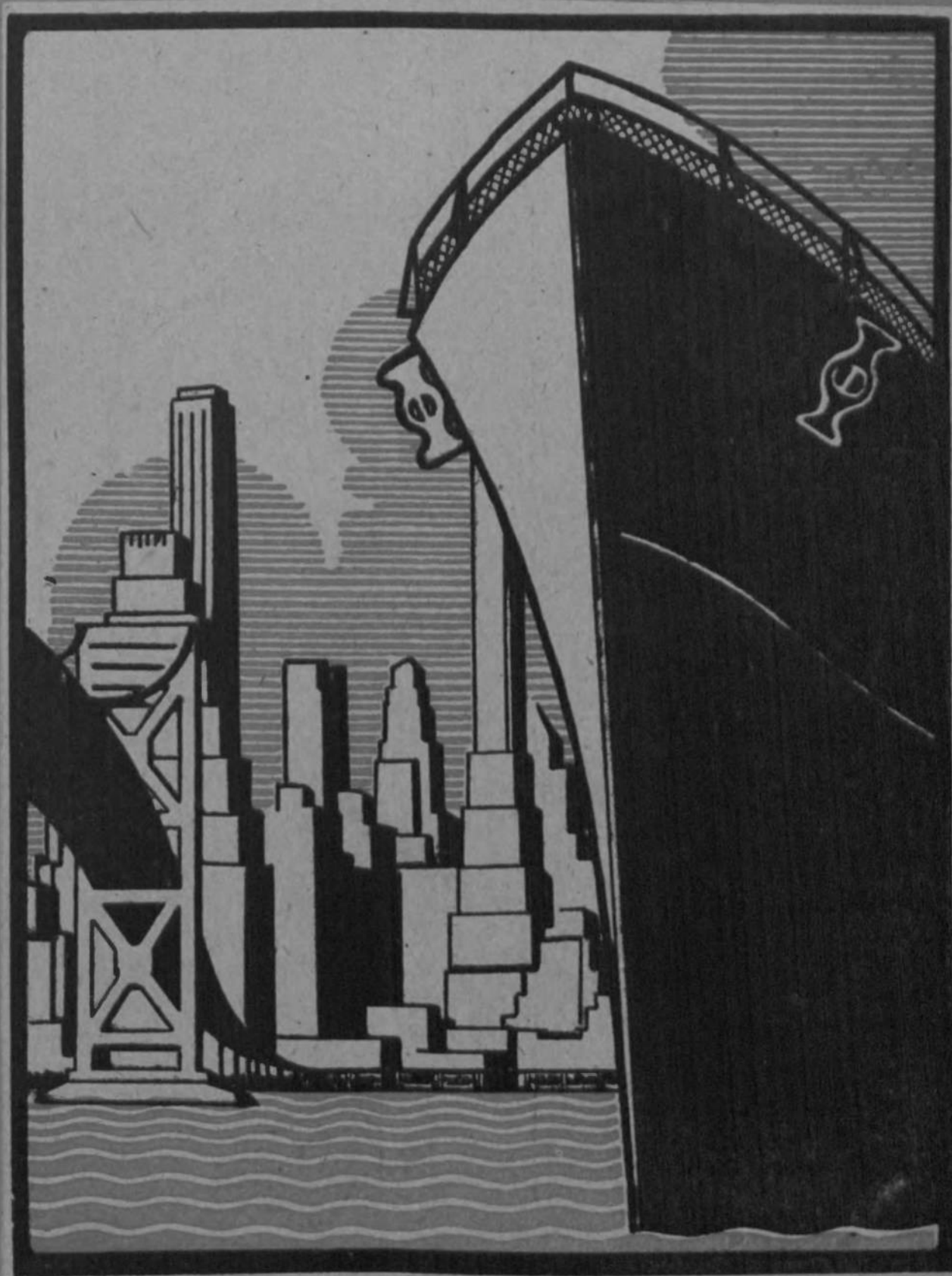
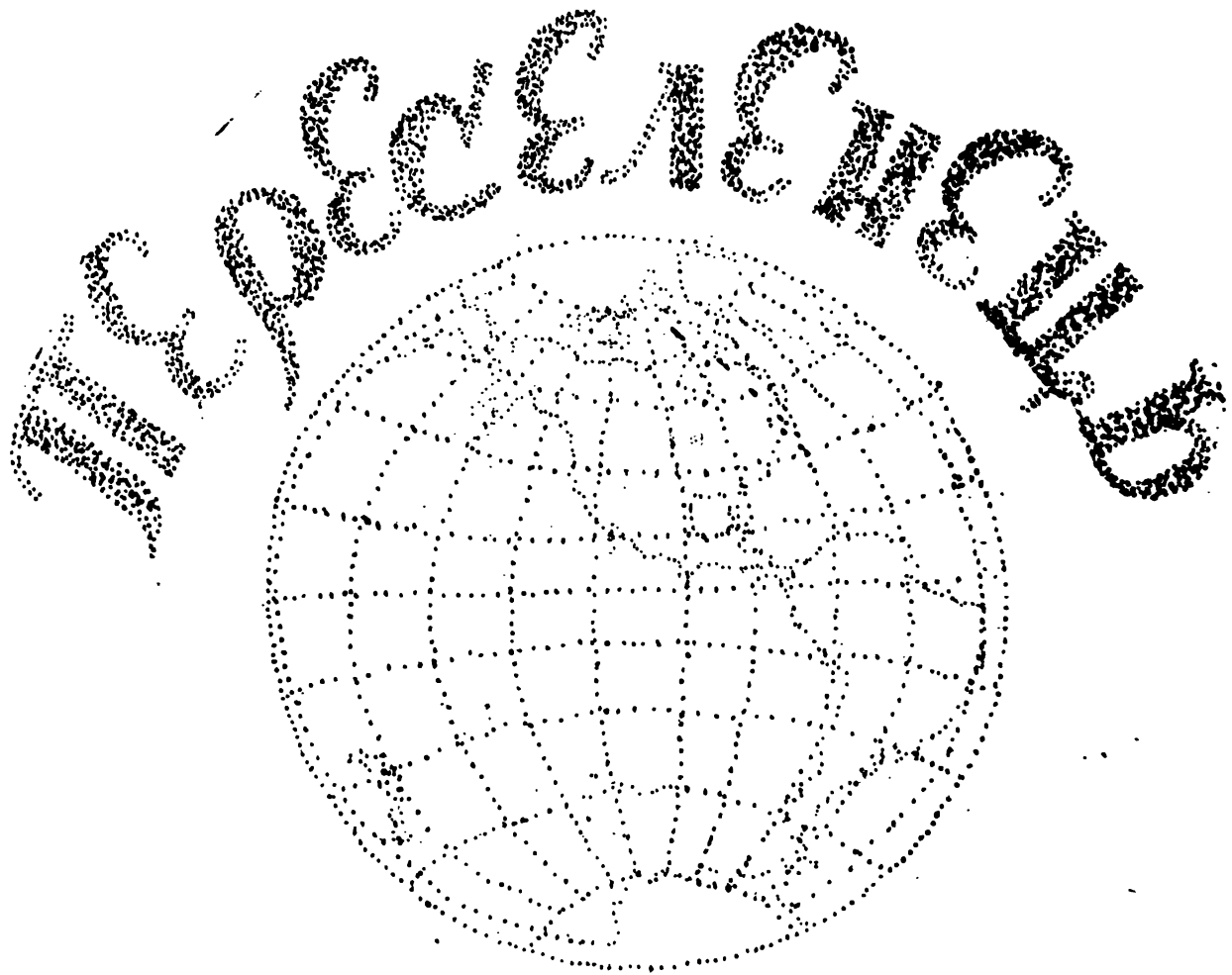

Число 6

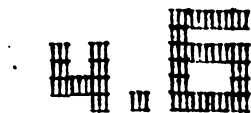

ЦІНА 3.50 МАРКІ

ПІДРОСІДАННЯ

ІНФОРМАТИВНИЙ МІСЯЧНИК
В СПРАВАХ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

С і ч е н ь - 1 9 4 7

Видання Головної Переселенчої
Ради
МЮНХЕН

З м і с т
журналу "Переселенець" ч. 6.

1. Другий Пленум ГУПР	3
2. Перед другим Пленумом ГУП Ради: А.П.	3
3. Переселенчий Фонд : А.П.	7
4. Переселенчі органи на місцях: В.П.	10
5. Фінансування переселення та поселення укр.еміграції: В.П.	11
6. Українська делегація у П-ні Рузвельт	14
7. Світла і тіні допомогової акції українським скиталь- цям: Д-р В.Галан	16
8. Брати допомагають братам на скитальщині	19
9. Як стоїть справа зі скитальцями: В.К.	22
10. Чому держави неохоче займаються скитальцями	23
11. Ще про паспорти для скитальців: В.К.	25
12. Розбудова господарства Перу і переселення: В.Чижів- ський	26
13. Статут IPO затверджено	29
14. Українські вчені мають їхати до Америки	30
15. Різні цікаві звістки	31

- - - - -

Адреса Редакції: Мюнхен, Дахауерштр.9/II.

Друкується на правах рукопису.

Редагує
К о л е г і я

ДРУГИЙ П Л Е Н У М
ГОЛОВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ РАДИ

Згідно з Статутом Головна Українська Переселенча Рада скликає в другій половині л ю т о г о ц.р. ДРУГИЙ П Л Е Н У М ГУПР з таким порядком дня:

1. Верифікація протоколу першого Пленуму.
2. Звідомлення Президії ГУПР та Управи про свою діяльність.
3. Звіти з місць про започатковану організацію переселенчих управ і переселенчого фонду.
4. Затвердження Центральної Переселенчої Управи.
5. Затвердження прелімінаря бюджету на 1947 рік.
6. Внески і запити.
7. Поточні справи.

На Пленум запрошуються уповноважені представники таких установ: по одному представникові від Обласних Представництв американської зони, три представники від Зонального Представництва від англійської зони, один представник від Зонального представництва французької зони, два представники від Краєвої Переселенчої Ради в Австрії, шість представників від ЦПУЕ, по одному представникові від греко-католицької і УАПЦ Церков, три представники від селянських професійних організацій, визнаних ЦПУЕ, по одному представникові від всіх українських центральних громадських політичних організацій, визнаних ЦПУЕ та по одному представникові від Українських Високих Шкіл, визнаних ЦПУЕ. Крім цього бажана участь по одному представникові від таборових переселенчих управ американської зони.

Запрошення висилаються.

Головна Українська Переселенча
Рада

ПЕРЕД ДРУГИМ ПЛЕНУМОМ ГУПРади

Президія Головної Української Переселенчої Ради скликає на початку другої половини лютого ц.р. Пленум ГУПРади. Скликання цього Пленуму це не тільки здійснення постанов обов'язуючого статуту, але більш усього важлива потреба хвилі. Перший Пленум ГУП Ради, який відбувся 2.листопада 1946 р. вирішив тільки вступні підставові питання організації, як напр. найважливіші: Затвердження нового статуту, вибір Президії та іменування виконного органу, - Центральної Переселенчої Управи і рішення про спосіб збірки фондів на працю організації. Дальшу буденну практичну працю доручено Президії і в першу чергу Центральній Переселенчій Управі.

На черговому Пленумі ГУП Ради Президія та Управа складатимуть звіти про дотеперішні заходи і практичну роботу у переселенчій акції від першого Пленума, подадуть свої задуми і проекти дальшої праці на розгляд і вирішення Пленуму. При тому буде теж виявлено усі ці труднощі і перешкоди, зовнішнього і внутрішнього характеру, що стоять ще на шляху наших зусиль. Не менш важною буде друга частина наради, а саме становище учасників Пленуму до порушуваних питань. Зокрема цікаво буде послухати звіти учасників Пленуму про хід організаційних праць на місцях. Після детального обговорення докладів і розгляду проектів буде прийнято ухвали та встановлено напрямні для дальшої праці. На перший погляд могло б декому здаватися, що це може зайве нагадування загально відомих речей. Але в даному разі справа представляється трохи інакше, як де ми зустрічаємо звичайно на зібраннях першої в черги станової чи господарської установи, де рішаються переважно справи заінтересованих людей обмеженого кола. На Другому Пленумі будуть розглядатися і рішатися справи, що можуть багато заважити на дальшій долі, або, може навіть, існуванні нашої 250 тисячній скитальщини. А вигляди на майбутнє ще дуже окладні і невідрадни. Це саме і треба буде сказати на тому відповідальному місці і зібранні відповідальних представників, так, як це відповідає громадській організації з почуттям великої відповідальності. Нам не вільно заспоковувати дальше наш загаль всіма рожевими надіями, що залюбки з різних місць поширюються та вдержувати маси в помилковому переконанні, що хтось таки без труду з нашого боку, виведе нас нарешті з дому неволі до обітваної землі, бо врешті решт може прийти гірке розчарування, а вслід за цим зневіра і психічне заломання із всіми від'ємними моральними і фізичними наслідками. Ми не можемо потурати безвідповідальному присипляванню нашої енергії і оторожкості того рода вістками, які виростають згодом у сплесні, що ось-ось ідемо всі до тої чи іншої країни. Для таких надій вистарчає деяким легковірам звичайна часописна вістка, а що вже говорити про відірвані і загальні заяви державних мушкетерів і першого виснажений загаль еміграції ладен усяку сплетню прихитати за діючість а тверезу пересторогу малою не за ворожу акцію. Це багато вигідніше здаватися на долю приманчивих мрій, ніж боротись з бурхливими хвилями дійсності. На це багато доказів не треба. Ви зустрінете сьогодні навіть освічену і, здавалось би теж життєво досвідчену людину, яка нам не повірить, коли ви скажете, що одного гарного дня закінчиться опіка УНРРА над переміщеними особами і прийдеться усім та кожному зокрема дбати про свою дальшу долю. Такої можливості так збаламучена людина не допускає, хоч вона лежить в межах недалекої майбутності. Не менш помилковий теж у декого погляд на справи переселення. Ви переконаєтеся зараз в цьому, коли стрітний знайомий запитає вас самопевнено - а коли і куди ідемо? - Одержавши від вас відповідь, що ще нема ніяких конкретних даних - тільки махне погирдливо рукою на вашу правдиву відповідь, адже ж йому відомо, "що в цьому, або іншому таборі вже організуються групи на виїзд і хтось уже бачив на власні очі в'їздові візи для багатьох груп скитальців!"

У цій дійсності треба нарешті сказати тверезе та авторитетне слово, що переселенча акція може завершитися успіхом тільки за безупинної праці великої напруги не тільки безпосередньо покликаних до цього діячів, але енергійної, активної участі всього нашого загалу.

Отже на цьому Пленумі не прийдеться ще нам, якби хтось сподівався, розглядати головним чином можливості реального поселення у цій, або іншій країні, ані техніки переведення переселення, тільки в першу чергу турбуватися за шляхи і засоби, як добитися права на переселення і пригоже для нас місце поселення.

Так як сьогодні справи маються, треба собі виразно сказати, що до цієї пори практичні можливості нашого збірного переселення в скорому часі мають поки що дуже малі виміри. Це мусить бути сказане з почуттям тої великої відповідальності, яку несе на собі Головна Українська Переселенча Рада.

Дійсність така, що досі це не вирішене правне положення нашої скитальщини, що утруднює виїзд з Німеччини навіть для тих осіб, які мали б документи в'їзду до якоїсь з держав, поза індивідуальними виїздами до Зл.Держав Півн.Америки. Далше треба ствердити, що жодна з держав /за виїмком Парагвай/ не унормувала досі законом права збірного поселення скитальців з Європи. Які ж причини цього?

На нашу думку, вони зводяться до таких головніших точок:

- 1/ Не оформлення нашого правного становища /як бездержавних/ не дає нам підстав до виїзду з Німеччини, хоч би практично така можливість і була.
2. Кошти переїзду лиц наших 250.000 душ такі великі /рахуючи тільки по 300. доларів на особу, збірна сума за переїзд виносилася б 75 мільйонів доларів/, що ніяка держава не сподіється дати свою згоду на такі видатки, але чекає поки це питання вирішить міжнародна допомогова організація.
- 3/ Нез'ясованість та нестача кредитів на інвестиції для поселення /закупів машин, інвентаря і т.п./.
- 4/ Нестача запасів і джерел закупу машин і рілничого знаряддя.
- 5/ Хоча усі заокеанські держави зацікавлені у збільшенні числі свого населення та господарської культури незаселених теренів, всеж таки вони відносяться з більшим або меншим застереженням а подекуди з недовірою до цієї невідомої для них маси Ді Пі, яку зрештою "добрі люди" встигли вже представити у найгіршому світлі з морального і політичного боку.
- 6/ Майже всі держави ставляться неприхильно до чужонаціональної масової колонізації, яка на їх думку, скриває у собі зав'язки небезпечної для них концентрації чужих більших впливових скупчень.
- 7/ А, звичайно, хоч би деякі держави мали вже бажання прийняти масову імміграцію скитальців з Європи, на цей крок вони не рішуться під тиском і загроз можливих з цього приводу політичних ускладнень.

Ось така сьогодні наша реальна дійсність. Чому ж тоді прив'язувати таку велику вагу до цього Пленуму, коли він, мажущим, має прийняти до відома ці малі вигляди для нашої еміграції? Чи не шкода на це часу і витрати енергії? Навпаки, у цьому ж саме вага скликаного зібрання, що треба приглянутися мужньо цій невідрадітій ситуації та зробити з неї відповідні висновки. А саме, обдумати такі заходи та прийняти такі постанови, щоб через те поставити нашу організацію на таку висоту завдання, яка гарантувала б успішне переборення усіх труднощів.

Такі постанови і рішення Пленуму потрібні для того, щоб:

1. Поширити і поглибити наші зв'язки зі спорідненими українськими і чужими організаціями.
2. Піддержати належної підготовки з нашого боку заходи українських за-океанських організацій перед зовнішнім світом.
3. З'ясувати в авторитетній і переконливій формі заінтересованим державам, хто ми є, чого бажаємо, що вміємо робити і як це гадаємо провести в життя. У наших представленнях не будемо голословні, коли тільки вкажемо на розміри та осяги нашої праці минулому на підних землях та ще тут по таборах.
4. Наділити виконні органи ГУП Ради таким авторитетом загалу, що збудував би цілком уважливе ставлення до їх голосу і роботи не тільки серед своїх але особливо серед посторонніх чинників.
5. Забезпечити провідові ГУП Ради належні матеріальні засоби для розгорнення та підтримки всебічної роботи.

Саме ці передумови має створити Пленум ГУП Ради. Належна повага рішень і постанов Пленуму буде забезпечена тоді, коли на ньому зберуться численні відповідальні делегати, виділені відповідними організаціями і установами, згідно з статутом ГУП Ради. /Там, де це ще не зроблено, треба її негайно перевести під кутом наведеної ваги справи/.

Крім цього бажана прийнятність по одному делегатові від Таборових Переселенчих Управ американської зони, щоб вони, як безпосередні виконавці на місцях, мали змогу слідкувати за перебігом наради та користуватися дорадчим голосом.

Треба сподіватися, що Пленум ГУП Ради знайде правильний підхід до цих завдань, що перед нами стоять, що дискусії і постанови будуть проводитися на такій висоті, яка заставить загальн нашого громадянства здисципліновано їм підпорядковуватися, поставить гідно нашу проблему перед сумлінням світу та дасть належну моральну і матеріальну піддержку виконним органам ГУП Ради у здійсненні ними важливих завдань.

А.П.

ДЕЛЕГАЦІЯ скитальців з американської зони прибула до Бельгії і провадить переговори з урядом. Плянується перевезти 20.000 ДП для праці на шахтах. Спочатку мають виїхати робітники, а після трьох місяців їхні родини. Умови праці як для бельгійських робітників.

ПЕРЕСЕЛЕНЧЫЙ ФОНД

Минуло вже півтора року від тої хвилини, коли закінчилась на європейському континенті жахлива друга світова війна зі своїми страхотами і руїною матеріальних і моральних добр.

Не дивлячись на те, що зовнішні чинники перестали вже фатально існувати, залишилися ще сьогодні сотні тисяч жертв тієї війни на чужині, без батьківщини, живучи у вічному страху про своє завтра, не говрячи вже про їхнє Боже і людське право на побудову свого нового життя. Серед тих жертв велику частину становлять українські скитальці, які не можуть тепер вернутися на свою батьківщину. Чи такий стан може продовжуватись у нескінченість? Певно, що ні! Раз тому неприродному явищу мусить бути кінець! Це ми найкраще відчуваємо самі на собі, про те знає теж зовнішній світ, цим питанням турбується покликана міжнародні організації, про це дозвідуємося з часописних звісток про різні проекти розв'язки цього важливого, а одночасно і важкого питання.

При розгляді цієї найважливішої тепер для нас проблеми ніхто не питається нас про нашу думку і наші бажання. Але чи це має означати, що ми повинні мовчати, коли йдеться про нашу власну долю — про наше існування? Немає для цього ніяких оправданих підстав і, навпаки, наша мовчанка і вицікування невідомої розв'язки, що нам принесе сама доля, було б доказом нашої кволости та принесло б нам непередбачені шкоди!

Ніхто не відбирає нам права думати про себе самі та робити заходи в напрямі корисного полегдження нашої майбутньої долі.

Правда, наша доля може бути вирішена теж без нас і поза нами. Всеж таки треба думати, що демократичний світ не буде глухий до поважного голосу, зокрема тоді, коли буде мати перед собою одностайну та свідому думку і волю у о і х без винятку українських скитальців. Така можливість і за всіх існуючих труднощів, має вигляди на корисну поагоду нашого змагання включити себе якнайскрше у троце господарського і культурного життя з користю для нас і нашої прибраної батьківщини. Щодо цього питання у нас немає ніяких розбіжностей і розходжень. Тут ми, на щастя, стоїмо одним нерозривним фронтом! Коли так справа маєтсья, то вже нічого не стоїть на перешкоді тому, щоб наша організація — Головна Українська Переселенча Рада, оперта на найширших колах нової еміграції, наділена довір'ям і повноваженнями всього громадянства, змогла перевести успішно свої задуми і добила корисної поагоди нашого переселення і поселення.

У тому напрямі уже део зроблено. Вже від довшого часу, де заходами попередньої Переселенчої Комісії, переводиться основна праця — перегляд наших людських сил, їх взаємовідношення, працездатність та фаховий розподіл нашого загалу. Ця основна праця мусить бути з зрозумілих причин, перш за все закінчена і сподіємося, що пайдемо для того повне зрозуміння і підтримку. Поза тим нав'язано вже деякий контакт з особами і організаціями принаслими до переселення. Розглядається і публікується відомості про ці краї, які підходять під увагу як евентуальні країни нашого поселення. Підготовляється і основно опрацьовується матеріал, з яких буде видно, хто ми є, що ми уміємо робити, чого ми бажемо, та як собі уявляємо практичне переведення поселення для тої цілі, щоб їх подати заінтересованим чинникам. Плянується утворення власних представництв у деяких головних містах самостійних держав для безпосе-

среднього і живого зв'язку з тими чинниками. Мається на увазі до-
раджу діяльність при масовому фаховому перевишколі біженців по та-
борах в напрямі потреб нашого майбутнього поселення.

Тут перераховано тільки найосновніші завдання ГУП Ради у тепе-
рішній час, бо далші праці розгорнуться в міру потреби і можливос-
тей. Проведення намечених праць вимагає скупчення фахових і громад-
сько-відповідальних людей та зосередження для цієї цілі матеріальних
засобів. До праці приступили вже деякі поважні та загальові відомі
громадяни і в міру потреби будуть притягнені далші фахові особи,
як теж увесь наш заінтересований загаль.

Треба теж сподіватися, що за такої постави справи, на найшир-
ших громадських засадах, найдуться теж для того відповідні ф і -
н а н с о в і р е с у р с и, бо без гроша не можна буде розгорну-
ти як слід намеченої праці. Це саме мав на увазі І-ий Переселенчий
З'їзд, що в одній зі своїх резолюцій доручив створення окремого пе-
реселенчого фонду. Рішення І-ого Переселенчого З'їзду знайшло своє
віддзеркалення у статуті ГУП Ради, ухваленому Пленумом ГУП Ради
2.листопада 1946 р. За цим статутом ГУП Рада та її органи перево-
дять усі видатки на свою роботу за рахунок переселенчого фонду. Як
зі сказаного виходить суми вложені до переселенчого фонду мають слу-
жити на покриття видатків, зв'язаних з працею над підготовкою пере-
селення, а не, як дехто думає, на кошти переїзду до місця поселен-
ня, або навіть саме поселення. Передбачувані кошти переїзду, а го-
ловно кошти поселення усієї нашої еміграції, не під нашу матеріаль-
ну спроможність, бо на це, до речі, потрібні сотні мільйонів доля-
рів. Це останнє питання є теж уже предметом розгляду і опрацюван-
ня проєктів інших українських установ.

Виходячи з того заложення, фонди на праці ГУП Ради, запланова-
ні у відносно скромних межах у формі вкладки до переселенчого фон-
ду. Учасником переселенчого фонду може стати кожна особа українсь-
кої національності, що переступила 20 рік життя і зголосилася доб-
ровільно на переселення. Учасники фонду мають відповідні права і о-
бов'язки. Їхнім правом є одержувати інформації про можливості та у-
мови переселення та поселення, як теж користуватися з порад опіки і
помочі зі сторони ГУП Ради у справах переселення. Разночасно з тим
кожний учасник фонду має обов'язок платити припадачу на нього
вкладку, активно допомагати переселенчій акції ГУП Ради та підпо-
рядковуватися зарядженням ГУП Ради у справах переселення. Учасником
фонду стає той, кого прийме Таборова /Повітова/ Переселенча Управа,
виконує постанови статуту і зокрема вплатить припадачу на нього
вкладку. Висоту вкладки і її розподіл між ступенями системи УГР Ра-
ди визначає Пленум ГУП Ради. Перше Пленум ГУП Ради рішило, що р і -
ч н а в к л а д к а д о п е р е с е л е н ч о г о ф о н д у
з а 1947 рік в и н о с и т ь в і д с а м о с т і й п о і о о с -
б и РМ 5,-, а в і д р о д и н и РМ 10,-

При тому вияснено, що під поняттям родини розуміється тільки
батьків з тими дітьми, що остать на їх утриманні. Стає далші чле-
ни родини /як напр., батьки батьків, або повнолітні брати чи сестри
самостійних осіб/ вплачують за себе окремо вкладку. З того бачимо,
що вкладка до переселенчого фонду є відносно низька з тої причини,
що тут розходиться про громадську установу, яку зроблено через те
доступною для всього загально. Таким чином підкреслюється різниця між
установою загальної громадської користі у протилежності до подібних
приватно-зарібкових підприємств, а різночасно з тим масова і шкоро
збірка цих скромних вкладок дасть можливість швидкого поставлення
переселенчої праці.

Виходить, що успішні роботи ГУП Ради залежатиме у великій мірі від розуміння і постави до цього діла Зональних, Обласних, Таборових /Повітових/ Рад і Переселенчих Управ та всього зацікавленого загалу.

Коли так, треба теж дати доказ того розуміння для переважної загальної справи та приступити негайно на місцях до організаційної праці. Як братися до цієї праці, сказано в об'язку Президії ГУП Ради ч.1 в дати 30 листопада 1946 р. Пригадуємо, що Таборові /Повітові/ Ради повинні негайно іменувати Таборові /Повітові/ Переселенчі Управи та доручити їм приступити до реєстрації осіб на переселення як також збірку вкладок до переселенчого фонду. Кожного учасника переселенчого фонду треба вписати до чергового реєстру а опісля доручити йому виказку, якої бланки /по вигоді з друку/ вирішить Центральна Переселенча Управа до Таборових /Повітових/ Переселенчих Управ. Зональні, Обласні, Таборові /Повітові/ Ради не можуть вдовольнитися тільки тим, що вони іменують Переселенчі Управи та видадуть їм вищеназвані доручення, вони повинні теж стежити за їх окремим виконанням.

Даліше, зібрані до переселенчого фонду гроші, у цій частині, що призначена на праці ГУП Ради, мають бути вислані без проволочно під адресов Центральної Переселенчої Управи, щоб таким чином дати можливість скорого і повного розгорнення праці. Ренту зібраних фондів, які згідно з ухвалою Пленуму ГУП Ради припадають на праці низових клітин ГУП Ради, залишаються на місцях. Рішення це призначає 10 % зібраних вкладок на потреби Обласної /Зональної/ Переселенчої Управи, а дальших 20 % на потреби Таборової /Повітової/ Переселенчої Управи, таким чином 70 % зібраних фондів переходить до головної каси ГУП Ради.

При тому треба ще виразно підкреслити, що витрачування цих громадських грошей має проводитися по лінії, прийнятій у громадських установах. Витрати з цього фонду проводяться за статутом, виключно на організаційні видатки у справах переселення та в межах ухвалених бюджетів. Контроль над переселенчим фондом переводить обрана Пленумом Головна Контрольна Комісія ГУП Ради та контрольні органи ЦШУЕ на відповідних ступенях.

Отже, кожному стане ясно, на яку міру закресна наша праця та якого зусилля вимагає не тільки від безпосередніх активних робітників переселенчої справи, але теж від усього зацікавленого загалу.

Не чекаймо з заложеними руками тої хвили, коли з нами "дось будуть робити" без нас а може й проти нашої волі, але змагаймося на те, щоб нао нарешті переселено і то абірно до тих країв, які нам дадуть запоруку праці і гідного прожитку вільних людей.

Віriamo твердо, що здійснення наших бажань залежатиме у великій мірі таки від нас самих. А коли так, то активне включення у намічену акцію варта деякого труду і навіть посвяти для добра загалу і особистого інтересу.

Тому берімося усі, по змозі наших сил, за довершення наміченого діла!

А.П.

ПЕРЕСЕЛЕНЧІ ОРГАНИ НА МІСЦЯХ

Справа підготівлі та організації переселення українських емігрантів з окупаційних зон Німеччини та Австрії, а також поселення їх вимагає централізованого провodu і єдиного фронту. Це ніби загально відома і визнана істина, а проте її доводиться ще й ще раз підкреслювати і нагадувати.

Увесь провід переселенчими акціями доручено Переселенчим З'їздом представників українських організацій - Головній Українській Переселенчій Раді /ГУПР/, до складу якої увійшли представники Центрального, Зональних і Обласних органів самоврядування української еміграції /системи ЦПУЕ/ та всіх центральних українських неполітичних громадських організацій, визнаних ЦПУЕ. ГУПР має свій виконний орган Центральну Переселенчу Раду. Ці органи провадять важливу для всієї української еміграції роботу, набувають зв'язки з різними чужоземними чинниками. Праця важка, складна, умови несприятливі, але всупереч усьому треба робити все можливе, щоб добитись якнайвигідніших рішень важливих для нас справ переселення та поселення в тих, чи інших країнах, а з другого боку якнайкраще зорганізувати самих переселенців.

Центральні переселенчі органи мусять існувати на власному бюджеті, на власних коштах шляхом утворення т.зв.переселеного фонду який складається з внесків усіх українських емігрантів, що зголошуются до переселення.

Але безпосередньо організація переселенчої акції на місцях і збирання переселеного фонду, який мусить забезпечити здійснення потрібних організаційних заходів у справах переселення, повинні провадити місцеві таборові і повітові переселенчі органи, а саме Переселенчі Управи. Вони покликаються до життя таборовими чи повітовими українськими еміграційними Радами і затверджуються Головною Переселенчою Радою. Отже в таборах і повітах нема Переселенчих Рад, а лише Переселенчі Управи, як виконні органи. Громадську контролю над їх діяльністю здійснюють загальні таборові і повітові Ради, які також несуть моральну відповідальність за активізацію переселенчих заходів у своєму таборі /повіті/, своєчасне їх переведення та громадський характер. Отже усі таборові і повітові Ради повинні негайно подбати про створення Переселенчих Управ, згідно зі статутом та інструкціями, їм надісланими.

Уже минуло два місяці від часу створення ГУПР і місяць від часу розсилки відповідних інструкцій, але справа з творенням таборових переселенчих органів рухається з місця дуже поволі, очевидно за браком інтересу до цієї справи з боку таборових і повітових Рад, хоч нею аж надто цікавиться уся еміграція.

Щоправда, ГУПР діє через зональні та обласні Ради, які могли затримати переведення організації таборових Переселенчих Управ, але усі інструкції були одночасно розіслані безпосередньо багатьом Таборовим Радам, принаймні тим, яких адреси відомі ГУПР.

Так само Обласні Ради та Зональні Комітети мусять негайно покликати до життя обласні і зональні Переселенчі Управи, чи бодай хоч одного Уповноваженого в справах переселення, які б держали зв'язок з ГУПР і доглядали за своєчасним переведенням переселенчих заходів у таборах і повітах.

Першою задачею Таборових Переселенчих Управ є зібрати переселенчий фонд, перевівши при тому реєстрацію переселенців - членів фонду. Ця акція є першою основою і забезпеченням усієї дальшої ро-

боти цілої системи переселенчих органів і тому мусить бути переведена якнайшвидше і найретельніше.

Далі таборові переселенці Управи мусять підготовлятися до організації переселенчих громад та колонізаційних кооператив і прийняти якнайближчу участь в доборі до них людей і в їх організаційному оформленні та діяльності.

Таборові Управи повинні також дбати про те, щоб не допустити спекуляції на переселенчих справах безвідповідальних людей та розбиття та дезорганізації наших лав, натомість мусять всіляко організувати міцний єдиний фронт усіх українських емігрантів у справах переселення. Для того слід тримати в своїх руках ініціативу у всіх переселенчих справах, своєчасно реагувати на всі виникаючі на цьому ґрунті потреби, вимоги і рухи, подавати своєчасну і повну інформацію про переселенчі справи і дбати, щоб до справ переселення в жодному разі не вносилося будь-яких партійно-політичних інтенцій чи політичної спекуляції на цих справах, які, безумовно, були б для цієї справи згубними, а що найперше, зруйнували б нам єдиний фронт у наших переселенчих виступах. Оскільки руйнування цього єдиного фронту лежить в інтересах наших ворогів, то їх агентура безумовно буде намагатися зробити це, як завжди під виглядом вузько-групових чи партійних інтересів. Тому треба закликати всіх чесних українців свідомо повстриматися від внесення в переселенчу акцію політичної боротьби, щоб не створювати ґрунту для ворожої агентури.

Оце головні, нечисленні, але важливі завдання переселенчих Управ, як і таборових та обласних Рад у справах переселення. Від виконання їх залежатиме фінансування наших організаційних заходів та наша організованість і єдність у справах переселення, а з ними і успіх цілої переселенчої акції, тепер найважливішої в нашому еміграційному житті.

В.П.

ФІНАНСУВАННЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ТА ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ

Нез'ясоване правне становище українських емігрантів у Німеччині та Австрії, яке не дозволяє їм вільно виїждати з цих країн та переселятися до інших, найбільшій момент у житті нашої еміграції, це предмет її пильної уваги та переселенчих турбот. На першій головній проблемі інші справи зв'язані з переселенням стоять у тіні і не притягають до себе належної уваги пересічного емігранта. До таких справ належить і фінансування переселення та поселення.

Розв'язання цієї справи може натрапити на більші труднощі, ніж розв'язання правних проблем переселення, коли для останнього вистачає лише доброї волі зацікавлених держав, то для фінансування переселення і поселення потрібні колосальні матеріальні засоби, які важче видати, ніж виявити саму тільки добру волю.

У Німеччині та Австрії є приблизно 250.000 українських емігрантів, що складають 100.000 родин; в тому числі 50.000 родин сімейних або здатних самостійно провадити сільське господарство і 50.000 родин інших /робітничих, ремісничих, купецьких, інтелігентських/.

На оплату переїзду з європейського порту далі через океан і від заоканського порту до місця призначення, як також на прожиття

від моменту виїзду з окупаційної зони до часу, коли емігрант вклучиться до праці на новому місці осідку, — потрібно пересічно 400 дол. на особу, або 1000 дол. на родину, що становить на всю українську еміграцію 100 міль. доларів.

Якщо усіх емігрантів поселити як самостійних господарів, то потрібно забезпечити їм господарне і побутове устаткування. Для родин потрібно для того придбати землю, худобу і машини, та побудувати і устаткувати сіль-госп. ферми, різні допоміжні підприємства загального користування.

Вартість устаткованої ферми на 20-50 га з худобою і машинами складає пересічно 8000 дол., отже 50.000 таких ферм коштували б 400 міль. доларів.

Але цю суму слід розбити на дві частини: 25 % її, звичайно, треба виплатити зразу ж готівкою, а решту 75 % можна, адебільшого, дістати кредит на довший чи короткий термін, з тим, що ці кредити можна буде сплачувати з річного прибутку від ферми.

Такий кредит іноді може дати власник ферми при її продажі / на що варті сподіватися/, але як правило його дають різні торговельні фірми, що провадять забудову ферм, або постачають худобу, машини, реманент і т.п. /товарний кредит/. Так само вільні землі даються для колонізації на виплату протягом довшого терміну, чи різними кампаніями. Отже, фактично, для придбання с.г. ферм на 50^{ти} родин потрібні: готівкою 100 міль.дол., та кредитів на 300 міль. дол.; ясна річ, що найперше треба дбати про ці 100 міль.дол. готівкою.

Щоб устаткувати дрібні ремісничі та промислові вартості праці для 50.000 переселенських родин, треба витратити пересічно 4000 дол на кожну родину, що становить загальну суму 200 міль.дол. Цю суму так само можна розділити на дві частини: 25 % готівкою - 50 міль.дол. та 75 % товарних кредитів - 150 міль.дол. Таким чином усього для фінансування переселення і поселення наших емігрантів потрібно: на переселення готівкою 100 міль.дол., на господарне устаткування 150 міль.дол. та кредитів на устаткування 450 міль.дол., а всього разом 700 міль.дол.

Перша сума, тобто 100 міль.дол. для сплати переїзду, безповоротний, як кажуть, споживчий видаток, в той час, як інші суми - це т.зв. інвестиції /вклади/ в господарське устаткування! яке само собою є забезпеченням тих інвестицій, бо спосіб вартістю їм дорівнює.

Можна вважати, що при наявності 25 % власних інвестицій, кредит на решту потрібної суми забезпечений, тому нам фактично треба подбати про дві суми: 100 міль.дол. безповоротних видатків на переїзд і 150 міль.дол. на інвестиції в господарське устаткування. На кожну родину пересічно це становить: 100 дол. на переїзд і 1500 дол. на господарське устаткування, всього 2500 дол. Суми, зрештов, не такі великі але, на жаль, наші емігранти і таких не мають.

Очевидно, якщо українська еміграція не дістане 100 міль.дол. на переїзд, то вона взагалі не зможе рушитися з місця. Якщо ж вона ці 100 міль.дол. одержить, а не дістане 150 міль.дол. для господарчого устаткування, то після переїзду на місце нового осідку, зразу ж потрапить в стан безробітного пролетаріату, не включеного при тому, в місцевій робітничій організації і тому не забезпеченого ні соціальною ні професійною допомогою і гарантіями. В кращому випадку, коли в місці нового осідку бракуватиме робочої сили, то наші емігранти змушені будуть негайно стати на найману працю в промисловості і сільському господарстві, без надії вибитися на становище самостійного господаря, тобто змушені будуть остаточно спролетаризуватися, а разом з тим і розпорозитися хто, як і де зможе, за всіма наслідками, що з того випливають.

Таке значення кожної з згаданих сум, потрібних для фінансування переселення і поселення. Що торкається кредитів на переїзд, треба додати, що їх платять міжнародні організації, які опікуються емігрантами, згідно УРФ. Підстави для того такі: перше держави, що здійснюють окупацію, безпосередньо зацікавлені в тому, щоб виселити ДП з Німеччини і тим самим диктувати багато господарчих і політичних проблем, зв'язаних з перебуванням їх на окупаційних зонах. По-друге, вигідніше один раз затратити кошти на переїзд ДП, ніж довгий час утримувати їх в таборах. Вартість переїзду ДП усіх національностей дорівнювала б на комерційний розрахунок 400 мільйонів дол., а коли б держави дали самі транспортні засоби, це коштувало б значно менше. Утримання ДП вносить за одним офіційним заявом 80 мільйонів дол. місячно, тобто за 5 місяців дорівнює комерційній вартості переїзду. Отже політична необхідність і економічна доцільність говорять за те, що ОН мусить фінансувати виїзд ДП з Німеччини та Австрії. Чи готовість цих організацій допомогти емігрантам буде так велика, що вони профінансують також їх господарче устаткування, щоб таким чином забезпечити здоровий господарчий розвиток і найефективніше користування продукційних можливостей емігрантів? Може й так.

Мотиви таких міркувань такі: ДП найбільш потерпали від війни та фашизму, а відшкодувань за свої втрати не дістають, бо вони не є підданими будь-якої держави, що могла б і хотіла б стягнути на їх користь ті відшкодування. Через те моральні і правні підстави допомогти цим людям знову господарче устаткуватися за рахунок воєнних відшкодувань хоч у тій частині, що потрібна для авансування і дорівнює 25 % усієї вартості господарчих інвестицій.

На гірший для ДП і легший для міжнародних організацій випадок ці кошти можна буде б їм видати хоч у формі довготермінової позики. Це становило б для усіх ДП - 600 мільйонів дол. Сума не така вже велика для міжнародних організацій.

Але може бути інакше, бо не завжди у міжнародній політиці керуються мотивами гуманності й справедливості. Треба рахуватися з тим, що після переходу на місце сталого осідку ДП можуть бути здані на виключну опіку держав, що приймуть їх до себе, а ті не завжди зможуть і схочуть ефективно допомогти іммігрантам устаткувати власне господарство і заробити праці.

Коли б така допомога і була дана, вона б здебільшого була сполучена для іммігрантів з погіршенням умов поселення та зі значним обмеженням їх ініціативи щодо вибору місця поселення і способу господарювання, отже з ризиками перспективами їх майбутнього господарського зросту.

Ще гірше виглядали б справи, коли б наші колоністи дістали землі та господарче устаткування від земельно-колонізаційних кампаній. Вони здебільшого так зв'язані з двома класами-іммігрантами і ставлять їх у такі невигідні умови, що краще було б їм на найману працю до чужого господарства.

З того бачимо, що наше господарче майбутнє залежить від того, чи зможемо ми і на яких умовах дістати 150 мільйонів дол. витрат для власних господарчих інвестицій. Оскільки дуже фінансуванням 150 мільйонів дол. за винятком міжнародної допомоги чи кредиту неможливе, або ополучене з погіршенням умов поселення, то нам слід подумати, чи не могли б ми власними українськими силами стягнути на якісь фонди для цього. Бувають їх можна у власних ресурсах нової еміграції та старої за-океанської еміграції. Нова українська еміграція не має жадних матеріальних ресурсів, тобто реальних цінностей. Проте вона виходить деякою

кількість німецьких марок, які засталися впродовж кількарічного перебування у Німеччині. Ця валюта практично не уявляє реальної цінності. Її не можна реалізувати в Німеччині на товари, а по друге вона не має ніякої цінності за кордоном. Але юридично вона може мати вартість, коли б міжнародні організації допомогли її реалізувати, то це дало б хоч і недостатню, а всеж таки досить значну суму, яка могла б допомогти емігрантам при майбутній розбудові свого господарства. Реалізувати німецькі марки можливо трьома способами: 1. шляхом безпосереднього обміну на закордонну валюту з дозволу і за лімітом, визначеними міжнародними органами. 2. Внесенням до німецьких банків на спеціальний рахунок з тим, що вони мають бути виплачені вкладникам після міжнародного врегулювання німецьких та австрійських валютних відносин. 3. Внесенням на спеціальний рахунок до експортних банків з тим, щоб власники внесених капіталів мали право товарного експорту на відповідну суму з Німеччини та Австрії до країн їх поселення.

Всі три способи реалізації німецької та австрійської валюти можливі лише з дозволу окупаційних властей та відповідних держав. Тому разом з емігрантами інших національностей мусимо клопотати перед міжнародними чинниками про те, щоб наші зароблені тут гроші не пропали, а були одним з зазначених способів реалізації.

Для мобілізації коштів нашої заокеанської еміграції проєктується утворення українського колонізаційного банку в США та Канаді. Кошти нової еміграції в разі позитивного рішення справи реалізації німецької валюти мали б бути змобілізовані через наші переселенчі громади під колонізаційні кооперативи, організацій яких саме займається Голловна Переселенча Рада.

В.П.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ У ПАНІ Е.РУЗВЕЛЬТ

14. листопада 1946 р. представники американських і канадійських українців у складі ред.п. Ст. Шумейка, голови Укр.Америк.Кон'ресового Комітету, ред.п. Б. Катамая, о.д.ра В. Кушніра та інш. В. Кошаря відвідали П-ню Елеонору Рузвельт, щоб їй представити від імені американських і канадійських українців думки про побажання в справі українських скитальців. У своїй розмові п-ні Рузвельт виявила глибоке зацікавлення долею скитальців і щире співчуття до їх нещасної долі. Коли ред.п. Ст. Шумейко заявив, що будучи в Європі і зустрічаючись зі скитальцями, він чув від них її ім'я, як особи, на яку вони покладають усі свої надії, п-ні Рузвельт була зворушена до сліз цєю заявою. Відповідаючи дуже тепло українській делегації, п-ні Рузвельт зупинилась на труднодах, які їй доводиться поборювати в соціально-гуманітарній комісії в справах скитальців. Вона дала зрозуміти, що провід в усіх справах щодо вирішення долі скитальців мусить вести США, як традиційно свободолюбна нація, що керується принципами демократії і гуманітарності. Щоб уявити собі труднощі слід мати на увазі, що при обміркуванні проєкту ГРО було внесено 60 поправок, з них 54 представниками Сенатів. Крім того заявила п-ні Рузвельт, що в США є значні групи, що в різних мотивах господарсько-соціальних, расово-політичних виступають проти допущення скитальців до Америки. Цей опір треба зламати. У першу чергу треба використати іміграційні квоти різних європейських країн до Америки, що уможливило б вразі використання коло 100,000 скитальців. Тому треба використати усі правові і політичні умови для цієї мети. Усі зацікавлені в долі ски-

тальців повинні звернутися до своїх представників в парламенті і сенаті, щоб вони підтримали їх прохання у Вашингтоні. Треба впливати на американську опінію всіма способами, бо йдеться про життя скитальців. Їх не можна кидати на поталу. Життя в таборах деморалізує людей. Крім того, Німеччина й сама зруйнована і не може їм дати праці та хліба. Треба забрати скитальців якнайшвидше з Європи. Хто бачає повернувся, тому треба допомогти в цьому. Але сподіватися до повороту не можна, бо це суперечить засадам демократії й гуманності. Треба в цій справі живої акції, щоб її довести до щасливого кінця.

Делегація вручила п-ні Рузвельт два меморандуми в справі переселення скитальців.

Розмова мала дуже щирий і сердечний характер і на делегацію справила велике враження.

В АНГЛІЙСЬКІЙ ЗОНІ НІМЕЧЧИНИ ДОЗВОЛЕНО УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ

Брити́йське закордонне міністерство дозволило зорганізувати Український Допомоговий Комітет скитальців в англійській зоні Німеччини, з дорадчими і виконними функціями в справах допомоги і соціальної опіки, відділи якого буде утворено при британських органах управління. Комітетові заборонено займатися політичними справами.

Одночасно дозволено видавати часопис української мови, в тиражі покищо 3000 примірників, а згодом його буде збільшено до 7000 прим. Це зроблено на домагання Українського Допомогового Комітету в Лондоні. Очевидно це питання буде поставлено також перед Міністерством Закордонних справ США.

ПРО НАШІ ДОМАГАННЯ ЗНАЄ ОН

Одержано нами звістки про те, що на передодні Пленуму ООН, де рішалася наша доля, сотні тисяч скитальців Європи надіслали через Український Американський Допомоговий Комітет листи і прохання до соціально-економічної комісії на руки п-ні Рузвельт, в яких рисують важке становище українських скитальців в таборах і просять допомоги і захисту. Всі ці листи з власноручними підписами в гарних оправах було передано рівним відповідальним особам ООН. Одержавно задоволення, що бажання і домагання наших скитальців буде уважно розглянено і прийнято на увагу.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ В КАНАДІ В НАШІЙ ОБОРОНІ

Спеціальна делегація КУК'а в складі о.д-ра В.Кущіра, інж.В.Коваря на початку листопада передали меморандум від імені Канадійських українців Генеральному Секретареві ООН Гріґве Лі, а також делегаціям Канади і США в ООН в справі долі скитальців в Європі. У меморандумі вимагався охорони і опіки над 300.000 українськими скитальцями в Європі, зокрема заявлено рішучий протест проти репатріації. КУК домагається переселення українців до заокеанських країн, зокрема до Канади, США і Аргентини, де скитальці мають своїх рідних і приятелів, які радо допоможуть їм спасти їхнє життя і улаштувати свою долю.

СВІТЛА І ТІНІ ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ УКРАЇНСЬКИМ СКИТАЛЬЦЯМ

Справа воєнних збігців, серед яких українські скитальці займають одне з перших місць, сьогодні міжнародна проблема першої ваги. Цією справою займається Організація ООН, для неї творяться окремі комітети, підкомітети, міжнародні організації, вона є причиною безлічі волежких дипломатичних інтерпеляцій. В останньому часі піднеслися цілком виразні голоси, навіть з американського боку, що нерозв'язана проблема скитальців є потенційною загрозою світового миру.

У міжнародній поставі проблеми воєнних збігців виявляються цілком виразно дві тенденції - советська і західно-демократична. Советська концепція розв'язки цієї проблеми подиктована виключно советськими політично-ідеологічними інтересами, вона однаково проста і жорстока та безправна. Советський Союз, з території якого й походять майже всі воєнні збігці, домагається примусового повороту всіх скитальців - за винятком еспанських комуністів - до країн їх походження і в цій акції він також обіцяє свою "допомогу". Мета цих домагань - ясна. Большевики розв'язали б проблему скитальців "по-большевицькому", основне, а саме: зліквідували б проблему скитальців разом з самими скитальцями.

Друга концепція - західно-демократична, оснований на гуманних засадах та на освячених традиціях законах про право азилу для політичних збігців, якими теперішні скитальці у величезній більшості й є. Проте, практична розв'язка справи скитальців в такій поставі ~~зв'язана не тільки на рішучий опротив Советського Союзу, але й на~~ ~~чимало технічних труднощів.~~

За статистичними даними тепер у світі є ще коло трьох мільйонів збігців, які не хочуть, або не можуть повернутися до своїх країн і всіх їх треба б було примістити в інших країнах. На таке переселення погоджуються, за винятком Советського Союзу, усі країни, але жодна з них не виявляє надто великого бажання прийняти цих переселенців. Досі тільки деякі країни в основному погодилися прийняти деяку кількість скитальців, не давши покищо конкретної відповіді, натомість виоувавши вже ряд застережень. Одна тільки Бразилія дала конкретну відповідь, що прийме 200 тисяч скитальців, але й на цьому закінчилося, бо досі не зроблено в цьому відношенні жодних практичних заходів, ані також немає виглядів, що їх в найближчому часі буде і може бути зроблено. Звичайно, тут бувають волежкі винятки, окремі випадки і т.д., проте цілу справу скитальців можна буде розв'язати тільки міжнародним порядком і це, за офіційною американською опінією, навряд, чи пошастить зробити це раніше, як протягом 4 - 5 років.

А що буде зі скитальцями до того часу, поки їх переселять, і якщо їх взагалі переселять? Міжнародні спостерігачі твердять, що це "загроза для світового миру", в чому можна признати їм рацію, як брати під увагу, що несправедливість, людські злидні, голод і холод завжди були причиною більших чи менших заворушень. Але відповідальність за це падає не на "гнаних і голодних", а на тих, що їх гонять та заставляють голодувати.

Факт, що в загально-міжнародній проблемі скитальців одну з головних ролей відіграє справа українських скитальців, яка також вибивається на чоло громадського зацікавлення американських українців.

На цю тему в українській пресі в Америці й Канаді вже чимало писалося, ця справа була також предметом неодних нарад громадських комітетів і організацій в окремих місцевостях. Проте, факт, що загальне американського українського громадянства має ще досить хаотичний погляд так на саму проблему скитальців, як і на можливості нашої допомогової акції для них.

Поки зупинимося саме над світлами й тіннями нашої допомогової акції, до речі буде приглянутись ще коротко спеціальному становищу українських скитальців з міжнароднього погляду.

Українські скитальці, як уже згадувалося, висувались на чолі проблеми воєнних збігців в міжнародньому розумінні не тільки своєю численністю, але навамперед своїм політично-правним становищем, як теж з огляду на політичне становище самої України. Скитальців поділено на три групи за їх колишньою державною приналежністю. За визначком зидів, що добились окремого визнання і в деяких випадках також окремих привілеїв. Українці завжди ще мусять провадити заміжні самовесні бої, щоб їх визнали українцями, а не росіянами, поляками, румунами чи чехословаками, відповідно до того, під якою окупацією перед війною вони проживали. З другого боку проти українських скитальців звернено головні атаки большевиків на міжнародньому терені.

Третє - українські скитальці не мають навіть своїх "дипломатичних представників на вигнанні", як це є у поляків, балтійців, чи інших народів, країни яких було окуповано большевиками під час другої світової війни.

І вкінці, не можна промовчати, що в деяких випадках скитальці самі ускладнюють без потреби своє вже й без того ускладнене становище.

Для кращого зрозуміння нашої допомогової акції в минулому та завдань і можливостей в майбутньому треба ще раз підкреслити, що в и г л я д и на швидке й будьяке можливе полегшення справи скитальців у міжнародньому розумінні, о п р а в д і м і н і м а л ь н і. Для прикладу наведемо, що Сполучені Штати Північної Америки признали на цей рік "квоту" для 37.000 іммігрантів, а досі приїхало 3.500, дарма, що з афідавітами, а то й готовими вже візами дождаються в Європі на переїзд до Америки великі тисячі скитальців. З 30.000 європейських сиріт спроваджено досі 1.500. Жиди, що мають величезні грошові фонди спровадили досі 600 своїх сиріт. Усі поголоски про переселювання та їх можливості й вигляди, дуже плутані й неясні, найчастіше безпідставні й на всі обіцянки цього роду з боку інших країн, в американському міністерстві закордонних справ дивляться дуже скептично.

Бразилія, напр., обіцяє прийняти відповідну кількість скитальців, і що далше? У центрах скитальців немає ще навіть відповідних бразилійських консульських відділів, помиляючи вже такі труднощі, як транспорт і само поселення. Венецуелський консул у Римі дає візи 5000 скитальцям, а консул цієї самої країни в Лондоні твердить, що про масове переселення скитальців до Венецуели він не тільки нічого не знає, але й сам вважає це за неможливе з огляду на різні труднощі в самій країні. При цьому треба саме звелити у в а г у н а ці труднощі.

Ми вже чули всякі голоси з окремих південно-американських країн, але всі вони відносилися насамперед до відірваних, окремих випадків, а не до можливостей масового переселювання. Ці країни під господарським оглядом не дуже підходять для переселення виснажених скитальців.

ці в. Це не те, що включити зразу у відповідну господарську систему та продукцію. Там в багатьох випадках треба справді зачинати від початку, при чому деякі країни роблять ще застереження, що нові емігранти будуть зобов'язані прагнувати відповідний час на докладно визначеному місці та у докладно визначеній ділянці; іншими словами - скиталець мав би виконувати якусь невідільничу роботу. Кліматичних умовин також не можна легковажити; коротко, вигляди на швидке масове переселення малі і деяких треба підходити обережно. Такі країни як США і Канада, головне Канада, опрацьовують відповідні плани, яких ще в жодному разі не сконкретизовано. Вони також керують своїми внутрішніми господарськими міркуваннями і слухають публичної opinii, яка щодо цього неоднотайна. А покищо становище скитальців в європейських країнах справді невідрадне і невідомо, що буде завтра.

На цьому тлі можемо побачити світло і тіні нашої допомогової акції. Як з одного боку українські скитальці одна з найбільших груп у цій міжнародній проблемі, так з другого боку наші можливості допомоги їм чи не найбільш обмежені. Перше поважне досягнення нашого Злученого Українського Американського Допомогового Комітету було це, що його взагалі визнано офіційно. Це було самоврозуміле для інших національних груп, а у нас це натрапляло на поважні труднощі. Так само і в усіх інших випадках - що для багатьох самоврозуміле, цього з трудом можемо добитися ми. Зроблено чимало, щоб допомогти українським скитальцям, щоб їм самим і всьому світові доказати, що вони не є цілком сиротами, вигнані ворогом з їх власної хати і потім залишеними на ласку-неласку долі й людей. Проте зроблено ще далеко не все, а й можливо не все, що можна було зробити.

Наш Комітет мав три головні завдання:

1. Нести матеріальну допомогу українським скитальцям в Європі.
2. Бути їх правним оборонцем.
3. Перевести відповідну організацію нашої еміграції в Європі.

Гадаю, що можу твердити, що завдяки жертвенності та солідарності нашого американського громадянства, як також і самій поставі українських скитальців, у цих трьох головних справах зроблено і досягнуто - як брати під увагу наші засоби і можливості - дуже багато, хоч можливо й не все.

Але далеко більше залишається зробити. На початку статті я привів деякі факти, щоб хоч частково розсіяти ці найрізномірніші легенди, що в цій справі круляють серед нашого громадянства. Щодо цього ні в нас ні у окитальців не повинно бути жадних ілюзій. Становище важке, вигляди на його поліпшення в найближчому часі дуже малі, а обов'язок і потреба допомоги щораз більші.

Наш Комітет здобув уже чималий авторитет як серед нашого громадянства і серед скитальців, так і серед міжнародних офіційних чинників. Цей авторитет треба зберегти і збільшити, що також можемо зробити тільки спільними силами і зусиллями всього нашого громадянства в Америці, як також гідною поведінкою наших скитальців.

Д-р В. Галан

/Гав. "Америка" ч. 100/ Голова Злуч. Укр. Америк. Допомогового Комітету

БРАТИ ДОПОМАГАЮТЬ БРАТАМ НА СКИТАЛЬЦІНІ

ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

В звітті діяльності Фонду Допомоги Українців Канади говориться: Найбільше нагла і конкретна потреба - це був і є політичний і моральний захист скитальців, захист їх від насильної депортації, придбання їм права азилу, цебто охорони від насильства ворожої держави. В цій діяльності зроблено найбільш зусилля і досягнуто великих успіхів, але потрібна дальша неослабна праця.

В даний час і в даних обставинах, наше завдання всемірно збільшувати наші засоби, так мовити - наші резерви, а в той же час пильно стежити за становищем. Коли не трапиться якоїсь трагедії, що міжнародні організації відмовлять харчувати наших скитальців і нам не треба буде витрачувати нашої резерви на пряме харчування їх, за виключенням хліба підживлення і одягу для малих дітей, то ми маємо бути готовими до допомоги при розселенні і влаштуванні їх на більш-менш стабільний побут у відповідних країнах. Для цього потрібні будуть величезні засоби, а саме - мільйони доларів. Дуже ясно й очевидно, що ми мільйонів не зможемо зібрати, але Канада і Америка разом могли б одні мільйони доларів вложити. А з цим мільйоном можна змобілізувати другі мільйони від добродійних і фінансових інституцій демократичного світу і досягнути нашої мети - врятувати для нас, для України і для світу братів і сестер в їх мученицькій місії відстояти від вагбелі найсвятіші ідеали нашого народу.

Що ж зроблено за цей час?

Мавчи це на увазі, Фонд Допомоги старався в першу чергу, щоб міжнародні організації удержували наших скитальців, а свої засоби фонд присвячував лише на рятівання в крайніх потребах та, що буде в резерві - на велику схему переселення і поселення скитальців.

Делегати Фонду і Американського Українського Допомогового Комітету, з яким фонд працює за спільним планом давали і дають відомості про стан скитальців в різних місцевостях і таборах, як також постійні зв'язки з українськими комітетами та відповідними людьми на місцях дають можливість стояти на сторожі з опікою, захистом і допомогою на всякий тривожний і конкретний випадок.

Такий стан скитальців зроблено ще тяжчим тими військовими розпорядками, якими заборонено вільну комунікацію, переходи, виїзди і т.п. Ці порядки, як були заведені з самого початку, так осталися і досі.

Тому наші делегації до скитальців в Європу і наші зв'язкові, як вільні британські /також від Америки - американські/ громадяни, мають неопінену вагу як координатори, захисники і протектори нашої нової еміграції. Видатки на поїзди делегатів по таборах і по країнах, де розміщені скитальці, на поїзди зв'язкових і їх працю поміж скитальцями мають поносити українці Канади і Америки.

Ця група зв'язкових від Канади вислана тепер Комітетом Українців Канади і Фондом Допомоги, на чолі з сотником Цапчуком, в окладі 5 осіб.

В цей час Комітет Українців Канади провадить свою велику акцію перед міжнародними чинниками, спеціально перед Організаціями Об'єднаних Держав, в справі переселення скитальців, у всім великим числі їх, у вільні країни, з тим, щоб Об'єднані Держави дали свої кошти на перевіз, а також забезпечили переселенців харчами, зняряд-

дами праці та дали кредити на заведення господарських підприємств. Отже, ставлячи в основу своєї праці ці великі плани і знаючи наперед, що може прийти дуже критичний момент в потребі великої і негайної рятункової акції, Фонд Допомоги унесь час також стежив за тим, де виникає конче і негайна потреба помочі.

Коли прийшли тривожні звістки з Австрії про крайні недостатки в харчуванні наших скитальців в таборі в Ландек, Фонд негайно віднісся до Міжнародного Червоного Хреста в Женеві, якому близько до того табору, і вислав телеграфічно 1.100 дол., а пізніше представник Американського Українського Допомогового Комітету Д-р В. Галак, на місці в Женеві, зробив заарядження в Міжнароднім Червонім Хресті про закупівлю харчів для українських скитальців в Австрії на 10.000 дол. В той же час, отримавши від д-ра В. Галана інформації, наш Фонд Допомоги зробив заарядження через Канадський Червоний Хрест про висилку з Канади ліків на 5.000 дол. для українських лікарів і дентистів, які обслуговують українських скитальців в Австрії.

Коли одержано дані про те, що діти і молодь в таборах наших скитальців в Німеччині й Італії підпадають на здоров'ї через недостатки тієї поживи, яку постачається міжнародними організаціями, Фонд Допомоги вислав через Канадський Червоний Хрест харчові пакунки на 15.000 дол. до британської зони Німеччини, на 5.000 дол. до Італії для українських скитальців, на 20.000 дол. до американської зони в Німеччині, на 5000 дол. вітамінових та концентрованих поживних речовин для українських дітей в Німеччині та 1.000 дол. пакунків для українських скитальців в Ландеку.

Треба сказати, що Міжнародний Червоний Хрест, як його головна квартира в Женеві, так і делегація в Канаді ставляться надзвичайно сердечно до наших скитальців і охоче допомагають українським організаціям.

Як відомо, в італійських таборах в Ріміні, перебуває поперх 10.000 українських хлопців, охочих до науки. Одні з них були відірвані від школи, маючи вже певні початки високошкольньої освіти, інші лише почали науку, а переважна частина вже певні вишколені фахівці на закінченні. Але поза тим, їх привезли до таборів без нічого: без відповідного одягу, без найбільш конечних особистих речей, без мила, без паперу, олівців, чорнила, взагалі - без всяких приладів і матеріалів до писання і навчання. Першу поміч вони дістали через Український Допомоговий Комітет в Італії /Рим/, з Папського фонду і окремих жертв, наприклад, Івана Бучка і інших. Наш фонд допомоги передав на ту ціль 740 доларів. Далі, Фонд Допомоги закупив в Канаді і вислав до табору в Ріміні канцелярських приладів і матеріалів для шкіл і для письма та друку, 19 великих скринь.

Також Фонд Допомоги, через Комітет Українців Канади, стало вислав до всіх українських таборів скитальців у всіх краях /навіть в Китаї/ книжки, часописи, приладдя до писання, шкільні підручники і т.п.

Таких висилок до цього часу зроблено на суму 5.000 дол. /не рахуючи книг дарованих. Подиву гідна здібність і висока інтелігентність наших скитальців, які в найтяжчих умовах і в страшній біді, змогли не тільки спасти свої школи і наукові установи і створити велике число нових, але знайшли і знаходять різні, здавалось неймовірні способи виготовляти підручники та приладдя, друкувати книжки та місцеві газети. Але брак всього. Головно брак машин до писання /українських/ та розмножених приладів. УГД звернувся з проханням подарувати їй 10 машин до писання та 5 мімографів, потрібних для писання і розмноження лекцій та друкування підручників. Також за мімографом звернулася ук-

раїнська гімназія в Авґсбурзі. Нам пощастило набути 10 нових машинок до писання з українськими черенками, та 6 міліографів. Ці приладдя за дозволом канадійського уряду та при допомозі Міжнародного Червоного Хреста скоро будуть переслані до УТГІ в Регенсбурзі та до згаданої гімназії.

Одержувачи велике число листів про індивідуальну допомогу, Фонд не може дати її окремим особам, бо це вичерпало б всі засоби Фонду дуже скоро, але залишило без кінечної підтримки цілу масу наших скитальців в таборах. Лише у виключних випадках /слабости, каліцтва і т.п./ Фонд міг відгукнутися на окремі особисті прохання. Поміч через центри української еміграції, через таборові управи, може бути найбільш доцільною і чинною. Через Міжнародний Червоний Хрест, на адресу згаданого Українського Центрального Допомогового Комітету, підготовляється висилка одягу, якого збірку переводить Комітет Українців Канади. Для цього Фонд Допомоги отримав від Канадійського уряду дозвіл на 30.000 фунтів пошеного одягу та на 3.000 ярдів нової фланелі на пеленки для немовлят. Конечні видатки в цій одяговій кампанії покриває Фонд Допомоги.

"Укр.Фармер" ч.45 і 46.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗЛУЧ.УКРАЇНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ в С Ш А

Український Допомоговий Комітет в США оголосив фінансовий звіт від початку свого існування до 30.серпня м.р. Прибутки Комітету склали в 1944 р. 5.371,72 дол., в 1945 р. - 94.642,55 дол., в 1946 р. /за 8 місяців/ 84.308,14 дол. Разом 184.322,41 дол. Видатки: допомога Комітетам в Європі - 66.025 дол. Міжнародному Комітетові Червоного Хреста в Женеві - 10.000 дол., сиротам 20.000 дол., пакунки з харчами, одягом, книжки і газети - 10.339,58 дол., оплати за опакування і висилка одягу - 4.729,98 дол., організаційні видатки 12.366,10 дол. Разом 125.960,66 дол. усіх видатків. Залишається в касі 58.386,75 дол. З цієї суми зарезервовано 30.000 дол. на опровадження сиріт.

Крім згаданих грошових прибутків українські жінки в Америці зібрали 625 пакунків одягу та 52 скрині взуття, що їх вартість перевищує 500.000 дол. Отже загальна вартість зібраної допомоги перевищує суму 700.000 дол.

Загальні Збори Злуч.Українського Допомогового Комітету в США мають відбутися 22. і 23.лютого 1947 р., на яких буде між іншим заслуханий доклад про матеріальну допомогу скитальцям.

АВСТРІЙСЬКИЙ канцлер д-р Фігль на запит одного з послів в австрійському парламенті відповів, що його уряд має постійний зв'язок з аліантими в справах переселення бездержавних осіб, що на його думку будуть виселені з Австрії в наступному році.

11. ЛЮТОГО ц.р. в Женеві відбудеться перше засідання членів ІРО, на якому буде обговорено дальші шляхи організації ІРО. Як відомо, досі погодились вступити в члени цієї організації лише 8 держав. Між іншим Англія відмовляється вступити в члени ІРО і висуває новий проект. Дуже можливо, що нова організація не розпочне своєї діяльності.

ЯК СТОІТЬ СПРАВА ЗІ СКИТАЛЬЦЯМИ ?

Чи мають З'єднані Нації якийсь план, куди подіти скитальців та що в них зробити? Кореспондент газети "Нью Йорк Таймс" Брукс Пітерс повідомляє з Лейк Суксес, де відбувалися засідання Комісії ООН ось що:

Матеріал, приготований секретарем ООН і відчитаний на економічно-соціальної раді, притямив надії на швидке розселення по чужих країнах повашнішої частини 850.000 збігців та бездомних людей в Європі, що не можуть або не хотять повертати до країн, з яких походять.

Оскільки СРСР та Індія відмовились вносити будьякі кошти до операційного бюджету УНРРА делегат Лівану запропонував телеграфом до всіх держав питання, скільки збігців, за категоріями, вони прийняли б і як скоро збігці могли б почати переїздити.

З 41 держав, до яких зверталася УНРРА одержано відповіді від 23 держав, 18 держав не відповіли, чи одержали листи.

Крім того Спеціальна Комісія попросила двадцять держав, представлених в Комісії, щоб подали заяви про кількість людей, яких вони хотіли б прийняти як імігрантів. Відповідь одержано лише від 8.

Відповіді на оба запити ясно показують, що якщо держави не змінять свого становища до іміграції, це питання взагалі розв'язати не буде можна.

Ні одна держава не виявила охоти прийняти збігців або обездолених людей без застережень. Більшість відповідей вказує, що в недалекому майбутньому, в деяких випадках щонайменше до 2-ох років, не може бути прийнята більша кількість скитальців.

Ось типові відповіді держав!

Австралія заявила, що не менше як через два роки зможе почати приймати небританців.

Бразилія, яка спершу обіцяла прийняти 100-200.000 імігрантів "обмежила свої пропозиції тим, що вона могла б прийняти без застережень будьяку кількість близьку до того, що було вгадано".

Канада заявила, що вона буде обмежувати іміграцію, щоб допустити в першу чергу британців і деякі класи з інших держав.

Перу обіцяло уважно застановитися над питанням прийняття людей, для яких "не можна знайти іншого виходу".

Колумбія висловила бажання прийняти імігрантів, звільнених "продуктованим майном".

Англія висловила бажання і намір об'єднати, наскільки це можливо, родини, допускаючи деяких рідних людей, що вже живуть в Англії.

Зібравшись для обговорення статуту ІРО, Рада заслухала цікавий доклад представника СРСР Феонора, який сказав, що першим питанням діяльності ІРО повинно бути радше відсилення /репатріація/ збігців та обездолених людей додому, а не їх переселення і деякі делегати "неправильно зрозуміли своє завдання". Ми, каже він, не знатимемо обсягу завдання переселення доти, доки не буде закінчена репатріація скитальців на батьківщину".

Закидаючи колишньому шефові УНРРА в Німеччині Моргансу, що він, мовляв, не виконав своєї репатріаційної роботи за проектом угоди в Атлантик Сіті, Феонор заявив, що більшість скитальців в Європі, які не хочуть повертатися до тих країн, звідкіль походять,

можна поділити на чотири групи: 1/ велика кількість поляків; 2/ люди, вбаламучені "пропагандою", покіраною в таборах для ДП; 3/ люди, що допустилися злочинів супроти своєї країни і боятися справедливості, 4/ ті, що залишили свої країни перед війною. Суди він виключає росіян, що виїмігрували в 1919-1920 р. і деякі з них є в таборах УНРРА, які займалися пропагандою проти СРСР.

СРСР, Україна, Югославія, сказав Феонор, витратили великі суми грошей, щоб допомогти повернути кілька мільйонів скитальців. Якже можна, говорить він далі, по розумному сподіватися, щоб СРСР платив ще на переселення людей, що займаються, і треба сподіватися далі будуть займатися ворожою діяльністю проти СРСР?

Представник Канади Мартін сказав, що не слід вихвати примусу, щоб заставити "справжніх збігців" повертати до своїх рідних країн проти їх волі. Це було б суперечне гуманності. Погодуючись з СРСР, що репатріація має бути головною задачею Тимчасової Комісії, Мартін висловився проти міркувань Феонора і заявив, що Канадський уряд вірить в такі засади: 1/ питання скитальців є міжнародний обов'язок, 2/ репатріація повинна бути виконана в найбільше можливих розмірах, 3/ ні-кого з справжніх збігців не можна силою, щоб повертати до місця свого походження проти його волі, 4/ не слід давати допомоги чужим злочинцям, квіслінгам або врадникам.

Делегат Радянської України д-р Лев Медвідь гостро критикував поведінку англіїців і американців, заявляючи, що вони "плекали пропаганду очеркень проти СРСР, захищали воєнних злочинців в своїх таборах, не давали доступу репатріаційним урядовцям і відмовлялися давати списки скитальців урядові СРСР. На цій підставі він також відмовляється платити гроші на міжнародну допомогову організацію.

Результати цих дискусій ми вже відчуваємо, просити організації УРО на Пленумі ООН прийнято після гострих дискусій. А поки що залишається в силі посилене репатріація всіх, не згадуючи поляків, яка вже проводиться. Що ж буде зі скитальцями, які не хочуть повертатися на батьківщину? Невже 8'аднані Нації не знайдуть коштів і можливостей, щоб в ім'я гуманності і справедливості забезпечити хочби мінімальні умовини життя для скитальців. Ми все ж таки віримо, що сумління не дасть їм спокоя, що правда і справедливість мусить перемогти.

За газ. "Укр.Голос".

З.К.

ЧОМУ ДЕРЖАВИ НЕХОЧЕ ЗАЙМАТИСЯ СКИТАЛЬЦЯМИ ?

У газеті "Нью Йорк-Трібун" за 30.12.46 р. надрукована цікава стаття Вільяма Етвуда про скитальців в американській зоні, яка кидає світло на деякі питання нашого переселення.

"Америка щомісячно витрачає на утримання ДП коло 1 міль. доларів, а в рік коло 100 міль. доларів.

Труднощі життя ДП ні трохи не зменшуються, навпаки від часу закінчення війни вони не тільки не поліпилися, але погіршуються. У бюджеті наступного року /мова йде про 1947 рік/ перед-

бачається ~~обмеження~~ населення в таборах американської зони, а саме за рахунок прибутих жидів зі східної Європи, а з другого боку багато скитальців, які жили досі поза таборами, добровільно згодоюється, заявляючи, що не можуть жити в німецькій господарці, а також тому що багато німців вигнанців і полонених тепер повертаються додому і немає для скитальців роботи.

Питання про ДП має дуже серйозне політичне, господарське і суто-людське значення тому, що більш як 500.000 чужоземного народу в американській зоні Німеччини не тільки, що перешкоджає відбудовним німецьким плянам, але й є не меншим джерелом укладень між США і СРСР.

На початок грудня в таборах американської зони було 393,385 ДП, з них 126,729 жидів. 193.000 скитальців ще досі живе в німецького господарства.

Хоч УНРРА має відповідний командний склад і оклади харчів, все ж американська армія дбає про помешкання, харчі та одяг для ДП і коло 10 % всієї роботи американського війська привячує саме турботи про ДП.

Рекатріація і переселення єдині практичні шляхи ліквідації проблеми ДП, але, не зважаючи на це, що більш ніж 100.000 ДП добровільно повернулося на свою батьківщину впродовж січня-серпня 1946 р. та 6000 осіб переселено до інших країн, за цей же період кількість людей в таборах збільшилася на 74 тис. осіб".

Як передбачу американська влада, коло 175,000 осіб, виключаючи 127.000 жидів, не думає повертатися на батьківщину і цю кількість треба переселити. Це викликає непорозуміння в СРСР, який заявляє, що ці тисячі людей західна демократія гадає використати як дешеве джерело робітничої сили.

Проте, до цього часу поки для цієї кількості людей не буде знайдено притулку, вони мусять жити в Німеччині. Житловий стан у Німеччині дуже напружений в зв'язку з поверненням багатьох німецьких полонених, тому доводиться ДП розмішувати в бараках, різних тимчасових помешканнях, що якимось особливо викликає тривогу.

Харчі з кількості 2000 калорій в день на 775 калорій більше ніж одержують німці, постачаються американською армією. Інші речі, як коди і лікарства, даються або з німецьких складів, або з запасів американської армії, що повільно вичерпуються.

Неменше важлива справа для морального стану ДП - це потреба випускання для них роботи. Хоч майже половина ДП працює для армії, УНРРА і на німецьких підприємствах, але у Німеччині дістати праці не так легко, коли мати на увазі потребу зайняти всіх німецьких біженців.

Усі ці причини погіршують моральний стан мешканців таборів, яких обставини життя штовхають у відчай поповнявати різні злочини на зайнятих чорними ринками. Намагання припинити це військовими поліціями та несподіваними наскоками нічого не дає.

Становище цих людей до цього часу, поки їх буде розселено, стає дедалі гіршим. Намагання використати і еліти їх з німецьким населенням, віддається, приречені на невдачу. Багато з них дуже постраждали від німців і налагодити нормальне суспільське життя з ними, неможливо.

Плани переселення їх в даний момент залежать від Росії, від її маркування доде поляків, балтійців та розв'язання питання про Палестину. Іншими словами проблема ДП тісно зв'язана з загально-світовими питаннями і чекає цього найшвидшого вирішення.

До цього часу, поки совети не перестануть декларувати ДП своїх держав, багато країн не ризикувати і прийняти цих скитальців як іммігрантів, щоб не ускладнити своїх відносин з Росією.

Отже для ДП залишається нічого іншого, як лише довго чекати з надією, що політики врешті знайдуть час, щоб зайнятися їх долею".

Такий сумний стан перспектив нашого найближчого переселення. В.Етвуд, на нашу думку, правильно відзначив усю окладність розв'язання наших проблем. Але це не повинно нас розчаровувати. Свої усилля ми мусимо пораз ампліувати і не успоківатися доти, доки наша доля не буде вирішена.

ЩЕ ПРО ПАСПОРТИ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

Цікаві додаткові інформації про паспорти для скитальців, надруковані у швейцарському журналі "Інформаціонсдінст" ч.34 за листопад 1946 р.

У журналі "Переселенець" ч.4 ми повідомляли про угоду, підписану в Лондоні 15 жовтня 1946 р. 16-ма державами про видачу скитальцям спеціальних паспортів-посвідок на переїзд до цих країн. Ці паспорти вже мали почати видавати з 16 січня ц.р.

Як довідуємось, це мають бути не паспорти, а лише посвідки на тимчасовий виїзд до 16-ти держав, які підписали цю угоду, а саме: Аргентина, Бельгії, Бразилії, Чиле, Домініканської республіки, Еквадору, Франції, Греції, Люксембургу, Голландії, Швеції, Швейцарії, Англії, Венесуели, Індії і Австралії. Таку посвідку видає не Міжурядовий Допомоговий Комітет /філія його є в Утрехті/, а лише представник цієї держави, куди збирається скиталець виїхати.

Основна передумова видачі такої посвідки /райзенау/ - бездержавність скитальця або ствердження факт, що він не є під опікою жодної держави.

Ця посвідка щодо свого змісту має мати форму близьку до національних паспортів. З технічних міркувань єдину форму такої посвідки відкинуто.

Таку посвідку мають видавати на один чи два роки. Вона дає право скитальцеві після закінчення її терміну повернутись до країни, звідки він виїхав. В окремих випадках термін дійсності такої посвідки може бути обмежений до 3-ох місяців. Цю посвідку, як і національні паспорти треба візувати. На підставі її можна також одержувати транзитні візи. Оплата за візу не повинна перевищувати тако, встановленої за візу національних паспортів.

"Інформаціонсдінст" пише, що напевно чи до цього часу друкування таких виказок з технічних причин /недостача спеціальних сортів паперу/ буде закінчено і, очевидно, видата їх у цей термін не почнеться.

Попередня інформація, яку ми надрукували на підставі американських і німецьких газет неповна і в деяких пунктах не відповідає дійсності. Нам здається, що повідомлення "Інформаціонсдінст", органу швейцарської допомогової організації скитальців ближче до дійсності, ніж повідомлення американських та німецьких газет.

В.К.

РОЗБУДОВА ГОСПОДАРСТВА ПЕРУ І ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Перуанська республіка останнім часом багато говорить про широкую розбудову свого сільського господарства і промисловості, шукаючи виходу з скрутного стану, в якому вона опинилася два рази під час першої і другої світової війни. Працюючи над вивченням напрямків розвитку цього господарства уряд прийшов до такого висновку: республіка може розвиватися цілком нормально, маючи всі природні дані, але для цього конче потрібно змінити напрямок розвитку сільського господарства, вкласти великі кошти в зрошувальні споруди і притягнути значну кількість іммігрантів до країни. З другого боку економісти опрацьовували план розбудови міст і промисловості, здійснення якого також вимагає широкої імміграції людей з інших країн і ще більших вкладів капіталу.

Перед тим, як прийти до висвітлення господарських планів Перуанського уряду, коротко зупинимось на природних, кліматичних і господарських даних цієї маловідомої серед нас української еміграції країни.

Перу - одна з південно-американських країн, розташованих у західній частині Південної Америки на березі Тихого Океану. На півночі вона межує з Еквадором, на північному сході і сході з Колумбією і Бразилією, на південному сході з Болівією і півдні з Чиле. Північні її кордони простягаються аж до рівника, а південні до 19° південної ширини.

Площа Перу рівняється 1,377.880 кв км - втричі більша ніж Україна, а населення має в п'ятеро менше. За переписом 1940 р. Перу мав 7.033.111 мешканців, з них 85 % індіан і мішанців і лише до 15 % європейців.

Переважає частина Перу гориста, лише висунуті на схід райони Путумайо, Морето, Мадре де Діос своїм рельєфом нагадують низини басейну ріки Амазонки в Бразилії з великими опадами, пралісами та тропікальним підсоном. Саме через Перуанську республіку простягаються найвищі південно-американські гори Кордельєри з багатьма вершинами гір, що сягають до 6.000 метрів. Прибережжя до Тихого океану полоса Перу низинна на просторі до 100 км має небагато рік, опадів, мало зрошувальних споруд, хоч саме ця частина для республіки, що до речі має чимало портів, має велике значення для народнього господарства, в розвитку якого країна дуже зацікавлена.

Перу взагалі багата на ріки, більшість яких надається для плавання. Такі ріки як Ріо Тігре, Мараньон, Гуаліага, що є допливами Амазонки та інші є головними артеріями сполучення східних районів республіки.

Чимало річок, які випливають з західних частин Кордельєрів, впадають до Тихого океану.

Проте взагалі ця країна є придатна для імміграції районах, що розташовані на терені гір, бідна на опади /в середньому до 25 см у рік/ і конче для цього розвитку потребує зрошення.

Клімат Перу тропічний і субтропічний, сухий, як описують дослідники має бути здоровий. За винятком районів східних і північно-східних, що недалеко віддаляються від бразильських прерій і для європейців непридатні, інші райони як зазначають дослідники завдяки горам та вітрам має надаватися для європейської поселенців. Особливо треба відзначити, що нам не довелося нічого читати про якісь небезпеки для здоров'я і життя європейців, яких так багато в Бразилії та Парагваї.

Населення здебільшого римо-католицьке, державна мова іспанська.

Зокрема для характеристики Перу треба на відзначити куди краді транспортні угруповання, які, на нашу думку, створюють розвиткові цієї країни. Плавальні шляхи можливі на довжині 4.700 км, залізниця пролягає країною на довжині 21.225 км, численні порти над Тихим океаном, авіаційні лінії - все це утворює досить сприятливі дані для розбудови сільськогосподарського і промислового господарства.

Попри широкі можливості для розвитку сільськогосподарського господарства, зокрема бавовни, рису, какао, тютюну, цукрової тростини, кави, мовку, ананасів, банан, кукурудзи, Перу гадає розвинути якомога більше зернове господарство, картоплі, щоб забезпечити прохарчування місцевого населення. На шляху широкого розвитку скотарство, шовковина та консервна промисловість.

Перу - дуже багатий на мінеральні копалини, що в його експорті займають 60 % всіх вивозуваних продуктів. З головних копалин вкажемо: мідь, золото, срібло, особливо ванадій, вугілля, нафта, оливи, бісмут, нікель, сірка, борако, антимоній, молібден, живе срібло, асфальт тощо.

Т р у д н о щ і П е р у .

Шлях розвитку господарства Перу неясний. Попри всі його природні багатства ця країна до 30 років 20-го століття роздиралася внутрішніми політичними міжусобицями, що так глибоко залягли майже в усіх південно-американських країнах. Фактично вона була в руках різних американських і іспанських капіталістів, які мало дбали про добробут країни, а більше про своє збагачування. В результаті цього в господарстві Перу утворилися різні диспропорції, що негативно відбивалися на економічному житті населення. Останній президент Мануель Прадо, ліберал, фінансист, остаточно визначив шлях розвитку республіки і своїми соціально-економічними і політичними реформами утворив міцні підвалини для дальшого розвитку Перу.

Тричі за останніх 30 років Перуанський уряд гірко переконувався, що, не зважаючи на активний бізнес республіки, він не встані був твердо забезпечити найконечнішими харчовими продуктами свого населення. Це виникало тому, що Перу сам себе прохарчувати не спроможний і мусить довозити пшеницю, рис і картоплі, тобто він залежний від світової господарської кон'юнктури. Останній раз під час другої світової війни Перу пережив гостру харчову скруту, яка примусила його з великої серйозністю поставитися до зміни напрямку розвитку свого сільськогосподарського господарства, як бази для розбудови всієї країни.

З 18 міль.га землі тільки коло 2 міль.га оброблялось, решта лежала облоєм, або не могла бути використаною за браком штучного зрошення. Отже Перуанський уряд заходиться тепер, щоб якнайшвидше оросити 1,5 міль.га землі, а згодом, до 1950 р. почати обробляти не менше 60 % всіх придатних для засіву с.-г. культур земель. На зрошуваних землях він гадає засівати пшеницю, рис, садити картоплю та всіляку ярину. Цінові обшари землі будуть розparcelьовано на окремі господарства по 100-500 га і передавати на сприятливих умовах окремим господарям. На ці землі уряд хоче притягнути 250.000 досвідчених господарів з Європи, а також переселити 20-30.000 своїх місцевих селян.

На халь з плану уряду ми не можемо довідатися, в яких саме районах він передбачає розпочати оселення іммігрантів, ми догадуємося лише, що це має бути в гірських районах, де саме бракує річок і є малі опади.

Судячи на підставі матеріалів, уряд береться за цю справу дуже серйозно і асигнує для цієї мети величезні кошти. Уже витрачено на

підготовні роботи 6 міль. фунтів штерлінгів і передбачено було в державному бюджеті 1946 р. 10 міль. соль /25 міль. дол/. Крім того з усіх державних видатків стягнуто 20 % на перебудову сільського господарства, що також рівняється понад 25 міль. дол. А взагалі вся ця перебудова має коштувати понад 100 міль. дол.

Окрім витрат на збудування електростанцій, зрошувальних споруд, проведення шляхів, передбачено чимало коштів на позики для фермерів з низькими процентами.

Велику увагу уряд звертає на підвищення агро-культури і техніки хліборобства, купівлю тракторів, косарок, жниварок, комбайнів, молотарок та інших с.г. машин.

Ці плани уряду щодо перебудови сільського господарства викликали жваві дискусії в країні, бо уряд настоє на цьому, щоб частину бавовняних плантацій передати фермерам під зернові культури, маючи на увазі, що саме експорт бавовни був не раз причиною господарських труднощів республіки.

Уряд, як видно, тверезо дивиться на справи, не скриває перед населенням всіх складних труднощів переходу, зокрема потребу притягнення чужоземних кредитів, без чого Перу навряд чи дасть собі сам раду.

Неменші труднощі вже тепер помітні з еміграцією. За новими даними Перу потребуватиме для розбудови сільського господарства не менше 1,5 міль. нових людей з родинами, при чому здебільшого вишколених і досвідчених фермерів.

З різних джерел ми довідуємося, що Перу цікавився європейськими скитальцями, але ставиться до них з деякою пересторогою. Це пояснюється, на нашу думку, лише тим, що дані про фаховий склад скитальців, зокрема українських, досі на сторінках преси не освітлювалися. По суті за океаном фахового складу європейської еміграції майже ніхто не знає і тому про неї мають здебільшого неприхильну думку.

Перу з розбудовою зернового господарства, багато уваги надається розвитку огородного господарства біля міст і промислових осередків, маючи на увазі створити щільну базу для нормального харчування міського населення, зокрема робітництва.

Треба також додати, що держава зацікавлена в збільшенні скотарства, зокрема молочного господарства і в цій ділянці накреслила також деякі заходи.

Такі плани і міркування перуанського уряду щодо розбудови сільського господарства. Вони цікаві з багатьох боків, перш за все з боку можливого переселення скитальців Європи.

За браком потрібних більш всебічних матеріалів про Перу ми не беремо на себе сміливості робити будьякі висновки з цього для української еміграції. Це було б несерйозно. Але одно твердження висловимо - Перу мабуть краща країна за Бразилію. Нею треба нашим переселенцям організаціям ближче зацікавитись.

В. Чижівський.

НА ПОЧАТКУ лютого ц.р. у Мюнхені відбудеться Пресова Нарада в справах переселення української еміграції. Крім доповіді ГУПР про свою діяльність буде зроблено спеціальну доповідь на тему претензії переселенчих організацій до української преси.

- - - -

СТАТУТ ІРО ЗАТВЕРДЖЕНО

Після довгих і гострих дискусій в підкомісіях, комісіях та на Пленумі ООН нарешті затверджено статут Міжнародної Допомогової Організації/ІРО/ для ДПІ втікачів, що має протягом перших трьох місяців 1947 р. перейти від УНРРА опіку та оборону всіх скитальців Європи, та всього світу. Советській делегації, не зважаючи на усі справи й намагання через внесення 54 поправок до Статуту зірвати ухвалу проєкту, всеж таки, завдяки особливо, п-ні Рузвельт та делегатів інших членів ООН, удалося затвердити його більшістю 30 голосів проти 5, в тому числі СРСР та інших держав, що є в сфері його впливу. Ця ухвала вступає в силу з цього моменту, коли неменше 15 держав її ратифікують і внесуть 75 % загального бюджету цієї організації, що складає 161 міль.дол. Постійний осідок цієї нової організації - Париж або Женева.

Як повідомляють американські газети перші ратифікували цю установу і погодилися внести відповідну суму грошей США і Канада.

Ухвали цієї постанови і статуту ІРО, сама її організація має важливе значення для забезпечення правового стану втікачів і ДПІ та вирішення питання їхньої майбутньої волі. Одним з довірчих завдань ІРО є - утворити належні людські умови життя для скитальців, остаточно розв'язати питання про їх переселення або розміщення. Ці справи стоять на черзі дня роботи майбутньої Дирекції ІРО.

СЕНАТОР ТОМАС ПРОТИ ІМІГРАЦІЇ

3.січня 1947 р. збирається чергова сесія американського сенату, на якій між іншими розглядатиметься питання про імміграцію до США. Оскільки в сенаті більшість належить до республіканської партії, які доброзичливо ставляться до імміграції європейських скитальців, хоча і оподіваються, що це питання нарешті буде вичищено і до США всеж таки буде дозволена масова імміграція. Але слід підкреслити, що в США не бракує окремих досить поважних голосів проти імміграції. Недавно демократ сенатор Ельмер Томас, відомий зі своїх ізоляціоністських переконань, рішуче висловився проти всякої імміграції без огляду на національність і державну приналежність скитальців впродовж п'яти років. "Я, - каже він, - проти всякої імміграції. Звичайно, може бути багато винятків, але принципово я проти, до того часу, поки наше внутрішнє господарство не стабілізується, а це потребує років часу". Ця заява, зроблена сенатором Е.Томасом в зв'язку з тим, що Президент Труман висловився за імміграцію жидів до Палестини і має на сесії конгресу виступити з більш ліберальною пропозицією щодо допущення до США багато тисяч скитальців. Як повідомляють газети, Президент пропонує допустити 800.000 скитальців до США впродовж короткого часу. З цього приводу треба зазначити, що деякі газети, як "Нью Йорк Таймс", "Нью Йорк Геральд Трибун" вважають справою честі США показати добрий приклад для інших країн, які стежать за кожним кроком в цій справі США.

- - -

АНГЛІЙСЬКИЙ уряд погодився прийняти на роботу 4.500 вояків колишнього корпусу Андерса на умовах прийнятих для англійських робітників. За згодою проф.спілок і представників підприємств, усі вояки мають вступити в члени профспілок. Робота вояків має іспитовий характер.

- - -

УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ МАЮТЬ ЇХАТИ ДО АМЕРИКИ

На початку жовтня 1946 р. у Нью Йорку відбулась нарада в справі спровадження до ЗДПА українських вчених, письменників та журналістів. Народа скликана українських науковців у ЗДПА на чолі з проф. М. Чубатим, що пропагує цю справу у пресі на колах чужинців. У нараді брало участь багато українців промисловців та торговців Нью Йорку та околиці, які мають ової підприємства в Америці.

З доповіді доцента нью-Йоркського університету д-ра Ільва Добрянського видно, що Комітет вистарався 30 афідавітів і кошти переїзду через Християнський Комітет у Нью Йорку для українських вчених на скитальщині. Український Католицький Допомоговий Комітет під проводом Преосв. А. Сенишина вишле також 30 афідавітів. Але для цієї групи треба зібрати до 10.000 дол. на переїзд.

З інформації проф. Д. Русова, що недавно прибув з Європи до Америки, виявилось, що серед скитальців є чимало фахівців різних наукових спеціальностей, придатних для медицини, сільського господарства і промисловості. На нараді зібрано 500 дол. для переїзду. Акція почалась, є надія, що кількадесят наших вчених зможе скоро мати належні умови для спокійної наукової праці.

АНГЛІЯ ШУКАЄ СКИТАЛЬЦІВ

Англія вже після закінчення війни почала почувати недостачу робітників для промисловості і сільського господарства. На початку січня 1947 р. газета "Дейлі Мейл" запропонувала притягнути до Англії чужоземців, маючи на увазі, що до 1951 р. вона в міжчасі мусить сплатити позичку, яку одержала від США. У першу чергу газета пропонує використати у військовій польовій школі ген. Андерса в кількості 160.000 чол., 415.000 демобілізованих англійських воєнків і жінок і коло 1 міль. скитальців з європейських таборів, серед яких є багато добрих робітників і досвідчених ремісників.

АЛЯСКА. КРАЇНА ДЛЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Як повідомляють американські газети, до Вашингтону прибув полк. Бідл, представник Аляски, в справі прискорення переселення скитальців з Європи, в першу чергу балтійців. Він вважає, що треба видати більш ліберальні закони в справі колонізації Аляски. Правда, на його думку, всіх 300.000 литовців, естонців і латвійців не можна там поселити, але 50-75 % цієї кількості може бути поселено. Слід узяти під увагу інші національності.

Аляска рівняється щодо площі 1/4 частині США, а населення має всього 80.000 чол., з них 40 % ескімосів, алеутів та кочових індіанців. Життя там дороге, транспорт розвинений слабо. Справа ця обмірковується далі в колах міністерства внутрішніх і військових справ.

РІЗНІ ЗВІСТКИ

За заявом директора Міжнародного Комітету для опрацювання біженців Г.Еммерсона переселення біженців має закінчитися до 1951 р.

Уповноваженим для справ еміграції до Аргентини призначено монаха-селезінця о.Климентія Сільбера, відомого католицького діяча, який відмовився бути аргентинським міністром освіти. Він прибув вже до Риму і разом з харитативними Ватиканськими організаціями опрацьовує план переселення 4 міль.втікачів до Аргентини в тому числі 300.000 німців зі Східної Прусії. Така ж місія має бути організована в Мадриді.

Директор УНРРА Ля Гардія подався до відставки в зв'язку з тим, що його проект допомоги голодуючим країнам Європи більшість голосів відкинуто на Пленумі ООН. Його заступником призначено генерала Рукса, який має закінчити ліквідацію УНРРА та виконати усі допомогіві акції для країн Європи до 31.березня 1947 р., а для Азії до 30.червня 1947 р. Постачання таборів ДП після 31.грудня 1946 р. переходить до армії.

Канадський уряд дозволив всім німецьким в'язковополоненим залишитися в Канаді. Цих полонених буде використано як фермерів.

В Іспанії організовано Український Допомоговий Комітет на чолі з п.Драганом.

Британський Сове Дружів ООН звернувся до англійського уряду з домаганням негайно розв'язати питання ДП та втікачів. Він пропонує якнайшвидше переселити скитальців в таборів в Німеччині і Австрії до різних держав, в тому числі і до Англії.

Член Південно-африканської імміграційної Комісії ген. І.П.Девіліс в половині січня ц.р. відвідав Норвегію, Швецію, Бельгію, Голландію, Італію й Англію, щоб оживити імміграцію інженерів, техніків, ремісників і кваліфікованих робітників до Південної Африки, незалежно від їх національності.

Чехія відчуває тепер гострий брак робітників. Недавно спеціальна чеська делегація прибула до Риму для переговорів з міністерством закордонних справ в справі імміграції італійців на роботи до Чехії.

20.000 скитальців, вдебільшого балтійців, з американської зони, мають незабаром перейти зі своїми родинами до Бельгії на роботи в шахтах. Взагалі до Бельгії мають переселити щось з 70.000 скитальців з родинами. Американська армія дає потрібний для цього транспорт. Умови переселення не відомі.

Англійське міністерство закордонних справ гадає відмінити візування чужоземних паспортів для подорожників по окремих країнах Європи. Уже скасовано візи для всіх приїжджувачих з Франції. Відповідні переговори провадяться з Бельгією, Голландією і скандинавськими країнами.

Недавно ми друкували замітку про те, що Австралія ніби формально погодилася прийняти іммігрантів, але тепер немає можливості їх перевести і найти для них житлові помешкання. Як повідомляє лондонська газета, австралійський посол в Гаазі Колендіа має підписати незабаром угоди з Швецією, Данією, Голландією і Норвегією щодо імміграції їх громадян до Австралії. Виходить, що причина відмови щодо прийняття єврос-

пейських окитальців полягає в чомусь іншому, а не в бракові кораблів та жител.

До Риму прибула аргентинська місія в складі 10 чол., що займається і міграційними справами. За угодою з Італією в січні має виїхати до Аргентини перший парохід італійців в кількості 5000 чол.

Франція підписала угоду з італійським урядом щодо переїзду 200.000 італійців на постійну роботу на фермах і в промисловості. Умови такі - оплати на рівних умовах з французами, можливість пересилати гроші родині, добрі житлові умови тощо.

У США утворився Комітет для справ окитальців, до якого входять кардинал Спелмен, кол. директор УНРРА Леман та багато інших визначних діячів. У своїй телеграмі до президента Трумана вони заявляють, що США можуть прийняти 400.000 європейських скитальців.

Республіканська партія в США, яка здобула перемогу в останніх виборах до сенату і парламенту вносить проект на найближчій сесії конгресу проект нового закону про еміграцію.

Як повідомляється в Вашингтоні польським громадянам даватимуться рівні полегшення при еміграції їх до США. Зокрема тим, що мають близьких рідних, візу видаватимуть в першу чергу.

Швеція після закінчення війни почала відчувати брак кваліфікованих робітників і майстрів, особливо в металопромисловості, через що застимується механізація та удосконалення технологічних процесів. У першу чергу вона гадає приймати фінів і норвежців, що привикли до праці у північних районах, а також італійців. Передбачується приймати і європейських окитальців, але лише висококваліфікованих робітників і майстрів.

Канадський міністр рільництва Дж. Гардінер висловився за переселення до Канади і мільйонів європейців. "Немає кращого способу, сказав він, підтримувати сердечних зв'язків з Європою, як прийняти мільйони її населення до нашого краю."

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ

Редакція журналу "Переселенець" звертається з проханням до всіх українських емігрантів надсилати їй приватні листи, а також інші матеріали, які одержується з різних заокеанських країн для надрукування їх в нашому журналі.

Просимо усіх наших читачів, що мають бажання писати статті на теми, зв'язані з організацією переселення, або про господарство в заокеанських країнах надсилати нам їх для друкування в журналі.

Редакція журналу
"Переселенець"

НА СКЛАДІ Центральної Переселенчої Управи з чч. 2, 3, 4, 5 журналу "Переселенець". Просимо усі Таборові Управи обов'язково забезпечити себе комплетом журналу, де надруковані різні інструктивні матеріали та матеріали і дані про різні заокеанські країни, якими цікавиться українська еміграція. Матеріали можуть допомогати при докладах.